

INFORMED CONSENT – ARREST CASSATIE 18 juni 2020 – MEDISCHE AANSPRAKELIJKHEID

Wanneer men op consultatie gaat bij een arts en deze laatste wenst een heelkundige ingreep uit te voeren teneinde een bepaalde medische problematiek aan te pakken (en te genezen) is elke arts verplicht zijn patiënt voldoende in te lichten over die medische ingreep.

Hij moet b.v. de mogelijke opties (indien ze bestaan) uitleggen, moet hierbij de medische risico's vermelden bij elke behandeling en dient de slaagkansen van de voorgestelde ingreep duidelijk te maken. Ook de nazorg dient hierbij vermeld te worden.

Dit staat expliciet vermeld in de Wet inzake de Patiëntenrechten en dit onder artikel 8 § 1, eerste lid en artikel 8 § 2:

Art. 8. § 1. De patiënt heeft het recht om geïnformeerd, voorafgaandelijk en vrij toe te stemmen in iedere tussenkomst van de beroepsbeoefenaar.

Deze toestemming wordt uitdrukkelijk gegeven behalve wanneer de beroepsbeoefenaar, na de patiënt voldoende te hebben geïnformeerd, uit de gedragingen van de patiënt redelijkerwijze diens toestemming kan afleiden.

Op verzoek van de patiënt of van de beroepsbeoefenaar en met de instemming van de beroepsbeoefenaar of van de patiënt, wordt de toestemming schriftelijk vastgelegd en toegevoegd aan het patiëntendossier.

§ 2. De inlichtingen die aan de patiënt verstrekt worden, met het oog op het verlenen van diens toestemming bedoeld in § 1, hebben betrekking op het doel, de aard, de graad van urgentie, de duur, de frequentie, de voor de patiënt relevante tegenaanwijzingen, nevenwerkingen en risico's verbonden aan de tussenkomst, de nazorg, de mogelijke alternatieven en de financiële gevolgen. Ze betreffen bovendien de mogelijke gevolgen ingeval van weigering of intrekking van de toestemming, en andere door de patiënt of de beroepsbeoefenaar relevant geachte verduidelijkingen, desgevallend met inbegrip van de wettelijke bepalingen die met betrekking tot een tussenkomst dienen te worden nageleefd.”

M.a.w. als patiënt moet men voldoende geïnformeerd zijn over alle aspecten van de medische behandeling zodoende dat men vervolgens zijn goedkeuring voor die ingreep kan geven “met kennis van zaken”.

Er moet dus sprake zijn van een informed consent.

Vaak gebruiken artsen voorgedrukte formulieren waarin duidelijk vermeld staat dat de patiënt de nodige informatie heeft ontvangen. Deze formulieren dienen dan door de patiënt ondertekend te worden voor akkoord en worden toegevoegd aan het medisch dossier.

Op die manier kon men later als arts bewijzen dat – mocht hierover discussie zijn – de patiënt voldoende was ingelicht over alle aspecten van de behandeling.

Werd zo'n formulier niet opgesteld of waren er geen schriftelijke bewijzen inzake de door de patiënt ontvangen informatie, kon er zich – voor de arts - een probleem stellen inzake bewijs.

Doorheen de jaren was er in de rechtspraak dan discussie ontstaan over de vraag wie de bewijslast omtrent de informed consent moest dragen.

M.a.w. wanneer er een gerechtelijke procedure door een patiënt werd opgestart en deze beweerde dat hij niet voldoende werd geïnformeerd over bepaalde aspecten van de medische behandeling, wie diende wat te bewijzen?

Diende de patiënt te bewijzen dat de arts niet voldoende informatie had verstrekt, of diende de arts – nadat de patiënt beweerde niet voldoende te zijn ingelicht - te bewijzen dat hij wel voldoende informatie had verstrekt?

Het spreekt voor zich dat het voormelde van groot belang is in een gerechtelijke procedure gezien de bewijslast zeer vaak een bepalende factor is om al dan niet gelijk te krijgen bij de Rechtbank.

Sinds enkele maanden heeft het Hof van Cassatie, meer bepaald bij arrest van **18 juni 2020**, duidelijk standpunt ingenomen m.b.t. de vraag bij wie de bewijslast inzake de informed consent ligt.

Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat de bewijslast bij de patiënt ligt, en niet bij de behandelend arts.

Dit maakt dus dat het aan de patiënt is om te bewijzen dat hij (over bepaalde aspecten van de uit te voeren medische behandeling) onvoldoende is geïnformeerd en dat hij hierdoor schade heeft geleden dewelke zich niet had voorgedaan mocht hij over alle nuttige informatie hebben beschikt.

Het is dus niet de arts die moet bewijzen dat hij zijn opdracht op dit punt naleefde, maar het is de patiënt die moet bewijzen dat er geen sprake was van een informed consent.

Het spreekt voor zich dat deze uitspraak van het Hof van Cassatie voor zowel de patiënt als voor de arts een zeer belangrijk gegeven is.

Het voormelde maakt dat de patiënt het risico draagt om te falen in zijn bewijslast omtrent die informed consent.

Waar voormelde uitspraak van het Hof van Cassatie wel geen bindende werking heeft, spreekt het voor zich dat dit een belangrijk precedent is dewelke ongetwijfeld navolging zal krijgen in lagere rechtspraak.

Hebt U vragen omtrent deze materie of over andere aspecten van de medische aansprakelijkheid?

Aarzel zeker niet om ons kantoor te contacteren.